

Serbien handlar om europeisk balans

EU:s medlemskapsförhandlingar med Serbien går vidare samtidigt som utvecklingen i Europa är i ett mycket känsligt skede. Svenska Nyhetsbyråns träffade Europaparlamentarikern Gunnar Hökmark (M), som är en av de ansvariga för att följa förhandlingsarbetet.

Du var nyligen i Serbien. Vilka är dina reflektioner?

– Man kan väl säga att det är inte någon vanlig utvidgningsfråga. I ljuset av det som sker i Ukraina har det politisk laddning, men också stor betydelse.

Hur stark dragningskraft känner Serbien till EU, det har väl tenderat att gå fram och tillbaka en del över åren?

– Premiärministern, Aleksandar Vučić, säger väldigt tydligt att Serbien ska vara ett kandidatland – och man förhandlar ju. Däremot har de verkliga förhandlingarna ännu inte börjat. Det finns ett antal hinder som Serbien måste komma över innan dess. Det handlar inte minst om att bli bättre på att förhålla sig till Kosovo. Men det krävs också att en del av EU:s medlemsstater blir bättre på att förhålla sig till Serbien.

– När Rysslands president Vladimir Putin var i Serbien nyligen var Vučić väldigt tydlig med att det är den europeiska unionen som är landets spår. Men i skuggorna finns ju samtidigt de gamla dåliga krafterna som inte vill ha öppenhet och demokrati. De vill gärna luta sig mot Putin.

Relationen mellan Ryssland och Serbien är ju inte direkt ny.

– Så är det. Serber vill gärna tänka sig att Ryssland ska vara ett vänligt land som står bakom dem om det blir svårt. Samtidigt vill man inte bo där. Man uppfattar inte Ryssland som ett föredöme.

Vad är poängen för EU:s del med att jobba mot att Serbien ska bli ett medlemsland?

– Det är en europeisk balansfråga. Poängen är att de ska vara med för att det helt enkelt är betydligt sämre om de inte är det. Det skulle hålla Putinregimen i schack. Risken om Serbien inte blir medlem är att vi kommer att få se samma skeende där som vi nu har sett i Ukraina.

Om Serbien känner sig bortstött av EU, hur sannolik är en utveckling liknande den i Ungern?

– Nja, det är väldigt olika fall. Ungern, inte minst Viktor Orbán, finns det ju betydande problem med. Fidesz-partiet har gjort många saker som är mindre bra, men man får inte glömma bort att de fortfarande hanterar det gamla kommunistpartiet. De tillhör, och vill ju tillhöra EU och gå den vägen, sen har ju Orbán själv sagt en massa konstiga grejer, vilket möjligen kan förklaras av det sammanhang han agerar i, även om det inte ursäktar det. Gällande Serbien är ett ukrainskt förlopp dessvärre mer sannolikt.

Hur ser det ryska påverkansarbetet i Serbien ut?

– Ryssland bedriver en rätt omfattande "soft power"-politik i Serbien. Man äger den serbiska motsvarigheten till Vattenfall, det är Gazprom som har investerat i det bolaget. Sen påverkar man dels via deras egna media, men också genom att påverka andra mediekanaler. RT (tidigare Russia Today) har ju sändningar i Serbien och även Sputnik är verksamma.

Ryssland tenderar ju även att finansiera diverse grupper runtom i Europa. Hur ser det ut i Serbien?

– Det anses de göra. De finansierar också de partier som anses stå nära det ryska som plötsligt har väldigt mycket pengar som ingen kan förklara.

Daniel Persson

EXTRAMATERIAL

Hur lämpat är Serbien för EU? Många som tänker på Serbien tänker kanske på en aggressorstat under de senaste Balkankrigen.

– Det är både rätt och fel. Fokus har hamnat på Serbien mycket för att Milošević var serb, men Serbien var inte ensamt om att driva fram kriget. Lite grann är det så att Serbien får lite för mycket av skulden. Däremot var de väldigt aggressiva och fortsatte sen också i Kosovo. Men kriget och de motsättningar som kriget gav är mer närvarande i Serbien än i till exempel Kroatien. Det beror på att det finns krigsrättegångar som hänger över ett antal serber.

Har det börjat växa fram ett nytt politiskt skikt som är frikopplat från den gamla tiden?

– Det är lite olika i olika partier. Men generellt är det ju så att har du en viss ställning i samhället så var du i någon mån med i de gamla strukturerna under diktaturen. Men också det blir ju bättre för varje år som går.